

I. KULAGIN

Partija nugnižərən

LENPARTIZDAT ■ 1938

Upkat bugal hawamniltin umunupcəkəllu!

НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ АССОЦИАЦИЯ
ИНСТИТУТА НАРОДОВ СЕВЕРА ЦИК СССР

Prof. Dr. R. Šmita
dāvinājums.

I. KULAGIN

Partija nuņnizərən

Lucadiduk dukuwəaduk
əwədit dukucatin:

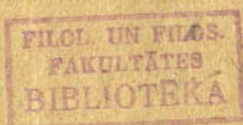
N. SALATKIN, A. SA-
LATKIN

Icətcən G. WASILEWIC

Inv. 26603.

Ekun dukuwca.

1. Eda gələwzərən partiya nugnigən	3
2. Tar ekur — kommunisttil frakcijal	3
3. Oni hawalsawkil frakcijal?	4
4. Oni partijagi umunupkit frakcijaldu nugnizərən	6
5. Frakcija disciplinan	9

Ответственный редактор **А. Линникс**
Технический редактор **Э. Блейх**

ИЗУ им. КИМ'А. Тип. „Коминтерн“
Ленинград, Красная ул., 1

1. Eda gələwzərən partija nuɣnigən.

SSRU-du upkat hawalzaril mənɣilwər awdulwar, bidəlwər ajuscara. Nuɣartin omaktawa bidəwə—socializmawa ozara. Upkatwa bidəwə huɣtuməlcəl organizacijal takuscara: sowetil, kooperacijal, profsojuzil tadék huɣtul. Sowetil kooperacijal owuɣatiltin (zadacaltin) so həgdil. Nuɣartin guldizənəl, tadék Lenin zuguɣlin hawalwər ɣənəwzənəl, tarilwa owuɣatilwa ajat ozanatin.

Kommunistɣi partijan tarawə hawawə Lenin nuɣninəlin ɣənəwzərən. Kommunistɣi partija zulaɣulwə, toɣnotkulwa, təzətkulwə hawamni-lwa umunupkizərən. Tar partija upkattuk ajatmarit Lenin tatigawan sazərən. Nuɣan upkattuk gorotmorit omaktala bidələ hoktowo icəzərən. Tarit nuɣan upkat hawalzaril ɣoramnitin biwki. Tarit nuɣan huɣtuldu organizacijaldu əsildu partijadu bisi nuɣnizəɣə.

2. Tar ekur—kommunisttil frakcijal?

Partija əsildu partijadu bisi organizacijaldu mənɣilduliwi frakcijalduliwi nuɣnizərən. Koope-

ratiwɲildu, kolhozɲildu nuɲniwurdu, profsoju-
ɲildu umunupkicildu ilan kommunistil bisik-
tin, tēli tarildu kommunisttil frakcijal owzara.

Frakcijawa itiw dēwi, organizacijadu kom-
munistil abullaktin, huɲtul organizacijal bələ-
zəwkil.

Frakcijatikindu huɲtul organizacijal kom-
munistiltin hawalzaɲal bisi, frakcija hawawan
kaɲkidawər. Ʒadaɲil gruppaldutin frakcijal tugi
itiwuwzaɲal. Nuɲardutin kommunistil, huɲtuldu
organizacijaldu hawalzaril, hawalzaɲal. Tugi-
dē sowetildu frakcijaltin bi zəɲəl. Sowettu adikun
kommunistil bisiktin, kommunistil ərut (uhat)
hawalzaraktin, huɲtul kommunistil, əsil sowettu
clesal bisi, tar frakcijala uɲiw zəɲəl bisi.

Frakcijal upkattu biliwkənmuwkil: rajonɲildu,
okrugɲildu, krajɲildu tāduk huɲtuldu organi-
zacijaldu. Frakcijal owzaɲal suglardu, uruwki-
cildu, gumətkicildu, upkattu, idu-kə umukənzi
partijaɲit zalit guniwkə.

3. Oni hawalzawkil frakcijal?

Partija frakcijalduliwi gil organizacijal, əcəl
partijadu bisi, hawawətin sazəwki. Partija fra-
kcijalduliwi sowetildula, kooperacijala, prof-
sojuzildula gunnəlwi isiwzawki. Frakcijalduliwi
sowetilwa, kooperacijawa, profsojuzilwa hawa-
liwkanzəwki, hawalzaril, sowetti əɲəsi gələri zi-
tin.

Frakcija mēnņinunmi organizacijanunmi ajat ujildiwcē bimi, nuḡan mēnņiwi hawawi ajat ozaḡan. Frakcija mēnəkēn, mēnņiduwi organizacijaduwi gorojo hawalzami, hawa giraktat-kindun bēlēzēmi, ajat hawalzaḡan.

Ələkəsmēmə frakcija icətcəḡnəḡin, ədētīn nuḡanḡilin organizacijalin mēnņilwər hawalwər sukara. Taduḡ icətcəḡnəḡin ədētīn sowettiwa zakonma (gugērwə), ḡunnəl wə huski sururə, ədēn partiḡaḡi zuguḡ tokcorirwa. Əruḡə hawajə icətmi, tēlinḡə frakcija partiḡaḡitki umunupkittiki ḡunḡētīn.

Ajat sami oni, eja hawaldawi, frakcija mēnņilduwi organizacijalduwi ajat hawalzaḡa bi zəḡḡēn. Tar zarin nuḡan ələkəs hawa həḡditkulwēn saḡatin, taduḡ nuḡarwatin ḡuldiḡētīn, mēnņilwi ḡunmunəlwi zaldawi zarin. Ələkəs partiḡa dukumnidun ḡunmunəlwi icəwkēḡētīn, taduḡ partiḡa umunupkitnunun ḡuldiḡētīn.

Tēli organizacija uruwkittun frakcija mēnņitwi umukēnzi zalitwi ḡuliwki. Gildu ḡirkildu, əcēldu partijadu bisi, frakcija mēnņilwi ḡunmunəlwi tiliwkētcəwki, nuḡartin zalitwar zokil-didatin. Ənəl tiliwkēnə, frakcija əḡētīn zokil-diwkattə.

Suḡlardu, tugi-də umukēndu uruwkicildu ḡunḡētīn. Suḡlardu hadiltin əsil ajat tilzərə, hadiltin sowetti əḡəsi buləsəlin birəktin, partiḡa aḡamamat tiliwḡənzi ḡunḡētīn. Hawalil-dalawi, frakcija umunupḡētīn, prezidiumma

sinmadawi, hawawə ulgucərwə, ulgurwə gul-
didəwi, gunmunəlwə icəttəwi. Frakcija sug-
landula əcə umunuptə əmələkin, mitnil bulə-
səlti suglanmə ɟalədazəɟatin, gunmunəlwər
gawkanzəɟatin. Ərgəcinzi gorotku Dolbord
sowetilwa sinmakicildutin, owkatnəl, bumunul
boricindutin hadun biwki.

4. Oni partijaŋi umunupkit frakci- jaldu nuɟnizərən.

Frakcjal hawatin nuɟnigəɟə ɟələzərən. Ʒi
frakcijaldu nuɟnizərgun — tar əcə upkattu tiliw-
gən bisi. Haltin zaldatacwkil tugi: hujutkul
organizacijal frakcijaldutin həgdigul organi-
zacijal frakcijaltin nuɟnizərə. Nulgiktəzəri so-
wet frakcijadun — rajonɟi ozari komitet frak-
cijan nuɟnizəgsə. Ər əcə təzə bisi. Nulgiktə-
zəril sowetil frakcijaltin hawadutin nulgiktə-
zəril partijaŋil umunupkicil nuɟnizəwkil. Awa-
di-da frakcija partijaŋi organizacijan nuɟnigə-
dun hawalzawki. Tugi-də partijaŋi umunupkit
frakcjal hawadutin nuɟnizərən.

Ajatmarit tildəwər, icətkət nulgiktəzəri sowet
frakcijan hawawan. Sowet frakcijan sinmacir-
dula itiganmacin omacinma owki. Tar oma-
cinma nuɟan partijaŋinun umunupkitnun gul-
diwki. Partijaŋi umunupkit icəciwki, sinmacin
itiganmacinin hawalin, upkat omacindu bidə-
tin. Oni uruwkicila sinmacin zələdun utigami,

oni sinmacindula uriləsəlduk kətəjə bəjələ, asalə əməwkənmī, oni omaktala sowettula girkutmarila, zadañila iwmi, awadila hawala omaktadu sowettu bumi. Əril hawal omacinzi əñil om-
ğowro. Ərgəcinduli omacinduli frakcijadu əjimdīmər hawalmi.

Tugi-də bəjiñəksələ, molwa təliməcir, ollo-
miməcir itiganmacirdutin partijañi umunupkit
frakcijadu nuñnizəwki. Taduk ɳan owkatnəl
boricindutin, gosudarstwo zaemilwa dukuridun
itigamacin ollaktin, sowetil frakcijaltin hawa-
dutin partijañi umunupkit nuñnizəwki. Əril
itiganmacir omacirwatin partijañi umunupkit
frakcijadu bələwki, ajat zaldattan. Nuñan frak-
cijadu silbawki, eja sotmarit saldattan. Tiliw-
gən bīdən, gunğət: nuñan həriwcəzərən, owkat-
nəl ədətīn zadañildu, duluguldu buwrə, bəjan-
tīkinma bəjandulin owkanzədatin, upkacil bəja-
sal owkatnəlwər təzət, ələtki ətəzədətīn.

Partijañi umunupkit frakcija hawalnalwi
ulgucərwən dolcaciwki. Ulgucərdulin tiliwki
upkat-kū frakcija hawalzanalin owcal. Ərkəl-gu
bisi hawadun əñəñğəwuktəlin. Ərməmə parti-
jañi umunupkit həriwcəzəwki, frakcija hawa-
dun Leniñi hokton ədən tokcoriwra. Upkatwa
frakcija əñəñğəwuktəlwən partijañi umunupkit
nuñnəgiwki, zulaški ələtki hawalwan, nuñniwki.

Partijañidu umunupkittu nulgiktəzəri sowet
ulgucərin dolcaciwulmacin bisikin, frakcijaduk
hawalimniya əməwkəciwki. Tarawə ozawki,

frakcija upkacil hawal hanḡusalwa guldiḡēt
bidān.

Tugi frakcija sowet hawalan tanmuzawki,
nuḡandun hawalzami alaguwzawki.

Dolbordu kommunistil adikun. Frakcija za-
rin sowettu kommunistil abulzaḡal. Tāli oni
nuḡniḡəḡ partijaḡi umunupkit sowet hawa-
dun?

Tāli upkatwan hawawi sowettu nuḡan, kom-
munisttikindu buḡənə, owki. Tāli əril kommu-
nistil frakcijagacir biwkil. Nuḡartin hiwinzaw-
kil, sowet hawalin əlētki owzadatin. Nuḡardu-
ktin partija tara ḡəlēḡərən.

Sowettu umukēmət partija clənin acin bisi-
kin, partijaḡi umunupkit komsomogirduli
sowet hawadun nuḡniḡəḡəḡ. Komsomogir
acir bisiktin, tāli zadəḡil girkutmaril bələḡəzi-
tin partija girkutmarilwa, zadəḡilwa kolhogir-
wa umunupkiḡərən, nuḡarnuntin umukēndu
hawalzaran. Partija gunnəldulin sowetil hawa-
dutin girkutmaril, zadəḡil, kolhogir — mannil
turgəl bisi. Gorotkudu dolbordu sowetil
hadiltin frakcijaldutin ḡi-wəl əḡin nuḡnirə. Do-
lbordu partijaḡil organizacijal ələkəs bilməktəl.
Uriləsəldu hadildutin partijaḡil umunupkitmətil
acir, ələ kandidatilḡi gruppaltin bisi. Targa-
cirdu uriləsəldu əril gruppəl partijaḡilikla
umunupkiciliklā nuḡniḡētitin. Kandidatḡil
gruppaltin ərəwə hawawə ajat ozadatin, rajon-
ḡil partijaḡil umunupkicil bələḡētitin.

Ədu mit partijañil umunupkicil sowetil frakci-jaldutin nuñnigəwətin icərəp. Tugi-də huñtul organizacijal frakcijaldutin: kooperatiw nuñni-wunin frakcijadun, artelil frakcijaldutin, bələ-məcinñi komitet frakcijadun, upkattu partijañi umunupkit nuñnizərən.

5. Frakcija disiplinan.

Frakcijadu manni disciplina biñətin. Parti-jañi umunupkit gunnəlwəñ frakcija oñatin. Frakcija ərilwə partijañi umunupkit gunnəlwəñ onmaldiki bidələ iwñətin. Awadili-wal guldi-nəlduli partijañi umunupkit frakcijanun əsiktin zokildira, tar guldinəwə gewuwkil icəciwkil. Partijañi umunupkit buro gumətkittuləñ frak-cija clenman əməwkəciwkil. Tadu frakcija uñiwcən tiliwkəniwki, ekunduli frakcija əcə zokildizara. Partijañi umunupkit gewa guldi-nəwəñ frakcijadu təlinğə owka.

Ərgəcin-də manni disciplina frakcijadu cle-sal məməlildutin biñətin. Upkat kommunistil frakcijadu bisil frakcija guldinəlwəñ doldica-z-ənatitin. Nuñartin guldinəlwəñ əlbətcəñətitin. Əsildu partijadu bisi frakcija guldinəlin təzə biñiwətin təzəwkəñğətitin. Sowet-ku, artel-gu gumətkicildutin frakcijañi clentikin əmi-wəl zokildira, nuñan disiplinawa sazənə, frakcija guldinəldulin ɣaləwi ugirñətin.

Gorotkudu dolbordu omaktawa bidəwə

ommacindu partijaŋil umunupkicil zulaḡul
biḡātil. Omaktali biḡali ḡorcan zarin nuḡartin
upkacilwa sowetilwa, awdudilwa organizacija-
lwa ugirḡātitin. Partijaŋil umunupkicil orga-
nizacijal hawaldutin nuḡnizəḡātitin, itilazəḡa-
titin, girkil Lenin, Stalin zugulitin ḡənəzədəwər.

Omaktal turəsəl.

A

awdu — хозяйство ; скот
awdudi — хозяйственный
awdudi organizacija — хозяй-
ственная организация

B

vəjigəksə — пушница
vələməcın — взаимопомощь
vələməcıngi komitet — комитет
взаимопомощи

bilməktə — начинающий суще-
ствовать, молодой
vuləp — враг
vumunə самообложение

D

disciplina — дисциплина
dolbor — север
dukuri — подписка

Z

zadag — бедняк
zokildimi — согласиться, при-
нять
zugu — прямая линия, направ-
ление

Ə

ətəwkətmı — приглашать
əğəngəwmı — ошибаться
əğəngəwuktə — ошибка
əkəl-gu vısi — не были ли

F

frakcija — фракция

G

girkutmar — батрак
guldimi — согласовать
guldinə — решение

guldıwməcın — обсуждение
gumətkit — совещание, заседа-
ние
gunmı — выступать, говорить
gunmunə — предложение
gunnə — постановление

H

hawadı umunurkit — рабочее
объединение, артель
hawawə ulgucəg — отчет

I

isiwmi — вводить, проводить
itigan — сбор, подготовка
itiganmacın — подготавливаемая
компания

itiwmi — организовать

K

ketarawmi — уклониться
kolhogin — колхозник
komsomogin — комсомолец

N

nugnıwun — правление
nugnıgə — руководство

Ŷ

Ŷalədami — захватить в свои
руки

O

omi — сделать, выполнить, со-
здать

omacın — план

onmaldiki — всячески

organizacija — организация

owkanzəmi — облагать

owkatnə — задание

owulŶat — задача

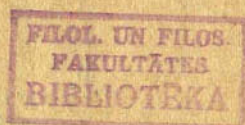
P
partijagi umunupkit — партий-
ное объединение, партячейка
partija dukumnin — секретарь
партии

S
suglan — съезд
sinmacin — выборы

T
təliməcin — заготовка

tokcorimi — искривить, повер-
нуть
tugi-də — также, таким образом
(tikə)
turgə — опора

U
ulgur — доклад
umunupkit — объединение,
ячейка
uruwkit — собрание

35 коп.

На эвенкийском (тунгусском)
языке

И. Кулагин

ПАРТИЯ РУКОВОДИТ

Перевод Н. Салаткина
и А. Салаткина

Под редакцией Г. Василевич

